

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

AZ E. M. K. E. brassó-, kis- és nagy-küküllőmegyei választmányának hivatalos közlönye.

A brassói és erzsébetvárosi kir. törvényszékek s ezekhez tartozó brassói, fogarasi, hosszufalusi és zernesti, dicső-szentmártoni, erzsébetvárosi, hosszú-aszói, kőhalmi, medgyesi, nagy-sinkli, segesvári és szent-ágothai kir. járásbírók hivatalos hirdetője.

MÉGJELENIK HETENKINT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

SZERKESZTŐSÉG:

Brassó, Csergepiacz 148 sz., I. emelet, hol a szerkesztő naponként 4—5 óra között található.

Nagy-Küküllőmegyét érdeklő közlemények Horváth László társzerkesztőhöz Segesvárra, Kis-Küküllőmegyét érdeklő közlemények Gyöngyösi István társzerkesztőhöz Dicső-Szent-Mártonba küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

KIADÓ-HIVATAL

Alexi könyvnyomdája, Színház-utca 95. szám, hova az előfizetési és hirdetési díjak bérmentve küldendők.

Hirdetések és Nyílt-tér előre fizetendő.

ELŐFIZETÉSI ÁR

helyben házhöz hordva vagy vidékre postán küldve: Egész évre 7 frt, félévre 3 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 80 kr. Külföldre egész évre 20 frank.

HIRDETÉSEK DÍJA:

4 hasábos garmond-sor vagy annak helye 5 kr. (1—10 sor 50 kr.) Nagyobb és többszöri hirdetéseknek kedvezmény. Minden egyes hirdetés után még külön 30 kr. bélyeg-díj fizetendő.

Nyílttér közlemény sora 10 kr.

HIRDETÉSEK FELVÉTELENEK:

Brassóban a kiadóhivatalban. Budapestben Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus Dukes és Mezei, Goldberger A., Eckstein Bernát Bécsben: Daube G. L. és társa, Haasenstein és Vogler (Otto Maack), Schalek Henrik, Oppelik Alajos, Dukes M., Berlinben: Rudolf Mosses Frankfurtban: Daube G. L. és társa hirdetési irodájában.

Brassó, 1890. június 7.

(+) A berlini napi sajtónak két nemes képviselője, a „Kreuzzeitung“ és a „Volkszeitung“, amaz a régenmult feudal uralom eszméinek zászlóvivője, emez a majdan jövő demokratianak közege, nemes szövetségre léptek s az általuk megszokott, egyéni természetüknek teljesen megfelelő, szennyes, piszkos hangon harcot indítanak Magyarországra s a magyarokat, mint a német cultura leggonoszabb elnyomói ellen.

Ez már magában véve is igen szép dolog s borzasztóan találva érezzük magunkat, kivált például mi, brassói magyarok!

Iszonyat is az ám, mennyire elnyomjuk német ajku szász testvéreinket; mindjárt szolgálunk rá példával!

De a dolog még sokkal szebb lesz ám, ha a hevenyészett támadás indító okaival ismerkedünk meg!

Budapestben mozgalom indult meg, hogy egy nagyobb, pár száz főre menő társaság e nyáron éjszaki Németországba, többi között Berlinbe is kiránduljon, s ezen Berlint veszélyeztető magyar invasió hozta ki sodrából a sógort!

Ez mindenesetre nagyon nagy kulturális fejlettség bizonyítéka, melyet mi, a culturában elmaradott magyarok, pimasz neveletlenségnek, a minden művelt emberre kötelező vendégszeretet arcú ütésének tartunk, s ez volna még akkor is, ha a fentebbi vádnak volna jogosultsága s ha például nem magyarok, de oroszok jönnének Berlinbe, a mint hogy jönnek is évente nem százan, de ezren, kik ellen a „Kreuzzeitung“-nak semmi kifogása.

De nem hivatásunk a mi ez irányu, bizonyára csupán kulturális elmaradottságunkból eredő nézeteinket a „Kreuzzeitung“ és a „Volkszeitung“ vagy akár csak szász testvéreinkre is rájukmálni akarni, de az incidens felszólásra készt más tekintetben, s szólni fogunk valamit a német culturának Magyarországon való borzasztó üldöztetéséről s szász testvéreink kegyetlen elnyomtatásáról, de szólni fogunk

pár komoly szót ama berlini kirándulás rendezéséről s rendezőiről is.

1886-ban egy kis vasuti állomáson több óra hosszat egy csatlakozásra vártam, s a lélekölő várakozásban egyetlen bajtársam volt, egy lipcei német ur. Beszédbe elegyedtünk Brassóból jött szász testvéreinknek akkor itt megtartott olympiai játékaikról, a „Vereinsfestek“-ről.

Elragadtatással beszél a látottakról, de elragadtatásánál nagyobb volt elkeseredése a fölött, hogy a barbár magyarok e dicső, derék szászokat annyira üldözik, elnyomják.

Én incognitomat — a jó ember szász-nak nézett — nem akartam levetni egy ideig, s hallgattam, végre azt kérdeztem: volt-e magának is alkalm a vádak jogosultságáról közvetlenül meggyőződnie? Arra az idő, melyet itt tölthetett, nem volt elég, de hallott annál többet.

Megkértem, engedje meg nekem, hogy én is beszéljek neki valamit! tapasztalatai kiegészítésül, s elmondtam neki, hogy egy városban lakom, melyben mi ugyan egy harmad részét képezzük a lakosságnak, de bár a város intelligenciájának is lényeges tényezőjét alkotjuk, a sajátlagos viszonyoknál fogva nem mi, hanem elnyomóink (ő persze a magyarra gondolt, én meg hagytam őt egyelőre boldogító hitében) tartják kezükben a gyeplőt, s mi a közügyek intézéséből teljesen ki vagyunk zárva. Bár, mint mondtam, egy harmad részét képezzük a város lakosságának, egyetlen egy képviselőnk sem választatik a város képviselő testületébe s ha néha elkerülhetetlen, hogy ezen vagy amazon bizottságba vagy testületbe a mi sorainkból is beválasztassék egy, ugy azt nem mi jelöljük ki, de kijelölik a hatalom bitorlói, s néhány édeskes példával illusztráltam, miként szoktak ilyenkor eljárni. Jegyzőkönyvet a mi nyelvünkön nem vezetnek, a város köztulajdonát képező alapítványokból, bár mi vagyunk a legszegényebbek, soha egyikünket sem részesítik.

Jó németem toporzékkolt dühében, elővette jegyzőkönyvét s e sérelmeket, melyek nyilatkozata szerint messze felülmultak mindent, a

mit eddig hallott, följegyezte magának; természetesen kérdezte a város nevét, s kissé meglepetten nézett rám, midőn nagy léleknyugalommal Brassót mondék.

Akkor nem is késtem többé a magyarázattal s megmondtam neki, hogy nem szász, de magyar vagyok, hogy ama hatalmával egy nagy kisebbséggel szemben visszaélő uralkodó elem nem a magyar, a sokat szidalmazott, türelmes magyar, de a szász.

Tovább nem akarom elmondani élményem, Természetesen nem hitte el, a mit elmondtam, nem sikerült őt felvilágosítanom s ő is önszemlélet s közvetlen tapasztalat alapján hirdeti a sógornak a borzalmas legendát a német culturának, a nagy culturnemzet erdélyi elszármazottainak üldöztetéséről, elnyomtatásáról az átkos magyarok által!

Nem tagadjuk: van terrorizmus, ebben teljesen igazuk van szász testvéreinknek, csak hogy ők terrorizálnak, és nem ők a terrorizáltak. Szellemes leveleket írnak Kamerunba a magyarok basáskodásáról, pedig amaz általuk elkeresztelt basák között egy sincs, ki csak némi-kép is megközelítené őket. Nem, nem vagyunk szerénytelenek, e tekintetben a velük való összehasonlítást nem bírjuk el.

Hogy a német culturáról s annak jelentőségéről mint gondol a magyar nemzet, arra válaszkép középiskoláinkra utalunk; ki ez utalást nem érti meg, az különben sem fog megérteni; a szászok s magyarországi németek üldöztetéséről annyiszor hangoztatott izetlen mesére szolgáljon válaszul a fentebbi, a valóságnak megfelelő történetecske.

Hogy szász testvéreink egeret, békát kiáltanak reánk évek óta a „Mutterland“-ban, tudjuk, s tudjuk azt is, hogy a „Mutterland“ ezért kegyeskedik reánk neheztelni. Ily körülmények között mindenesetre nagyon tapintatos dolog, oda pár száz embernek kirándulni s e kirándulásnak nemzeti jelleget adni.

Reméljük, az uraknak a lecke, melyet kaptak, elég volt. Mi ugyan nem akarjuk Németországot és Berlint a „Kreuzzeitung“ és

A „BRASSÓ“ TÁRCZÁJA.

A kapu alatt.

(A „Brassó“ eredeti tárczája.)

„A kapuban ugy elfogott valami!“

Igy kezdetem bátran én is, mert engem is elfogott a kapuban valami. Csakhogy, míg a költő azt a „valamit“ — azt az érzést ki nem tudja mondani addig én egy rövidke szóval elmondhatom mi volt az, a mi a kapuban engem ugy elfogott. — Az eső volt.

Záporokat zuditó Zeus elhitette velem jámborral, hogy megelégette már a gyarló emberek folytonos zaklatását; azt hittem, hogy ő kegyelme végre-valahára félretette vizi puskáját; oly szépen ragyogott az égen a nagy kerek aranyezéger, melynek mosolygó sugarai oly sokat el tudnak hitetni, oly sokat el tudnak feledtetni az emberrel. Csuful rászédett.

Otthon hagyva lucskos terhe alatt görnyedező esernyőmet, délczez pálcikával délczezen indultam meg délutáni szokott sétámra. Vagy hatvan lépésnyire mehettam, mikor egyszerre csak „kopp, kopp“, hóllyagos meggy nagyságu csöppek döngették ily goromba bánásmódhoz nem szokott kalapomat.

Beugortam a legközelebbi kapu boltozata alá s örültem erősen, hogy milyen pompás, jó helyre akadtam. Csakhogy örömem igen hasonlított a fazekaséhoz, kinek edényes szekere feldőlt.

Nyugodjunk bele a sors intézkedésébe, — gondolám, — s kezdtem gyönyörködni — már a mennyiben t. i. gyönyörűség lehetett, — a bőven hulló áldásban.

A sürrőn potyogó ojtott csöppek olyan hatalmas buorékokat csapkodtak az utca chocolate-szerű sarában, hogy az ember akár vigan ugrándozó kicsiny madárkáknak nézhette volna őket.

„Locs, locses“.

Annyira elmélyedtem az „élvezet“-be, hogy mire kissé felocsudtam, azon vettem észre magam, hogy ugyancsak körül vagyok véve az asyllumot keresők apraja-nagyjától. Lehetünk 25-en, 30-an. Megirigyelték-e ideiglenes szállásomat, vagy megajánlaltak-e, hogy egyedül, elhagyatottan küzködöm a türelmetlenséggel? Elég az hozzá: a kapu alja benépesedett. Volt ott vén asszony, eselédleány, trokár; volt ott diák minden fajtából. Volt zsivaj, sikongás, nevetés, bosszankodás, beszélgetés, disputa, cigarettelízés. — Kis hiba, hogy verekedés nem volt.

„Locs, locses, locseses“.

A böles azt tartja, hogy az ember mindenből tanulhat. Annál is inkább véltem ezen elvnek érvényt szerezhetni, mert egy kis körültekintés után kezdtem érdekesnek találni a vegyes társaságot.

Emitt egy kis csoport a görög-nyelv kérdését tárgyalta; ahá ezek gymnaszták. Amott egy pár fiu nagy fontosan valami ritka bogarat nézeget s elhatározzák, hogy ezt Méhely tanár urnak viszik; ezek

realisták. Egy csomó zsinóros kabátu ifjuság az elmult majális kellemes emlékeit idézi fel; ezek bizonyára akadémisták. A kapu egyik sarkában néhány csemete rossz tollat, gombot, golyócskát cserél-be-rél; ezek fő- és alelemisták.

„Locs, locses, locseses“.

Annyi mindenféle érdekes dolgot hallottam én ott a kapu alatt, hogy bizony bármely fővárosi szemfüles riporter megirigyelhette volna helyzetemet.

Az egyik eselédleány erősen türelmetlen; nagyon menne már, mert sürgősen küldték el hazulról, hogy bábát hívjon a házhöz.

„Locs, locses“.

Azt is ott a kapu alatt hallottam, mily csuful járt a Klastrom-kapu előtt álló szobor. Egyik nebulo beszélte nagy hévvel, hogy egy részeg éjjeli őr nagy buzgalmában neki iramodott az általa rendzavarónak vélt szobornak. S miután az okosabb enged: a szobor feldőlt; levált a füle (de nem értettem meg jól, vajjon az őr füle vált-e le, vagy a szoboré?) reggelre csak az volt constatálható, hogy a ledőlt szobor nem egyéb, mint az automat mérleg. Azt is mondják, hogy András bácsi aztán igen ártatlan embereket vádolt be. Mert hát rőndnek muszáj lőnni!

„Locs, locses, locseses!“

Még egyebet is hallottam. Összeesküvés készül, nagy, nagy összeesküvés sztrájk. Egy sereg diák elhatározta, hogy ha náluk az examen alkalmával

„Volkszeitung” s nem tudom, mely Zeitunggal identificálni, de semmikép sem tartjuk illendőnek, vendégszeretetet kunyorálni oly házban, melynek lakói közt van olyan is, ki bennünket gyűlöl, ki bennünket ebből kifolyólag évek óta rendszeresen sérteget.

Tessék Berlinbe utazni akárkinek, mint privátembernek, de ne hívjuk fel a berlini polgármestert és nem tudom én kit még, hogy fogadtatásunkra bizottságot alakítson, mert jön a magyar!

Tudjuk, hogy az ily kirándulások rendezése a rendezőre nézve jövedelmező szokott esetenként lenni; ünnepélyes fogadtatások pedig az utasok egy részét talán kártalanítják a rendező által nyújtott olcsó, de rossz ellátásért.

Uzleti szempontból tehát a dolog lehet ügyes fogás, de minden más tekintetből a legszigorubban elítélendő ez eljárás!

És kérjük: kik azok az urak, kiknek fogadtatására Berlin polgármestere előkészületeket tett, mely előkészületek a „Kreuz”- és „Volkszeitungot” kihozták sodrából? Ki fogja a magyarságot Berlinben képviselni? Talán Jókait ígér a rendező ur Berlinnek is, mint tette akkor, mikor az ugynevezett magyar írókat és művészeket Brassóba hozta?

De ne feszegessük tovább a kérdésnek ezen nem egészen tiszta részét, s reméljük, hogy a magyarok berlini kirándulása, a miért csak hálások lehetünk, e heczcz által el van intézve, s hogy ha a rendező urnak mégis sikerül majd egy Berlinbe utazó társaságot összehozni, azok csak utasokként fognak Berlinben szerepelni s nem akarnak többek lenni.

Ez persze nem változtat a nagy cultur nemzet sajtója egy részének vendégszeretlenségén, s a pöffeszkedő urak szemtelensége csak az marad, a mi volt. De azért szívesen látjuk, ha eljönnek ők hozzánk s nem fizetünk vissza hasonló pénzzel, legfeljebb, egy elégtételt engedünk meg magunknak s bucsukor mi, a német cultura ellenségei egy Németországban majdnem elfeledett német költőt idézünk s udvariasan azzal bucsuzunk:

„Seht, wir Wilden sind doch besser Menschen!”

Belföld.

A magyar delegáció f. hó 4-én d. u. 3 órakor tartotta alakuló gyűlését s Zichy Ferencz gr. kornök vezetése mellett a következőképen választotta meg állandó elnökségét: elnök: Tisza Lajos gróf; alelnök: Zichy Ferencz gróf; jegyzők: Hegedüs Sándor, Rakovszky István és Rudnyánszky József br.; háznagy: ifj. Wodianer Albert báró. Gróf Tisza az elnöki széket elfoglalva, érdekes beszédben fejtegeti a delegációi intézmény nagy jelentőségét és gyakorlati nagy hasznát, melynek köszönhetni, hogy mostan immár mindenki megbékült a ki-

N. N. (nomina sunt odiosa — s ez esetben a mondaszórul-szóra igaz.) fog felügyelőködni: akkor ők egy kukkot sem fognak felelni, de még csak el sem akarnak menni a vizsgálatra. A nagy zaj s mozgás közt azonban nem vehettem ki, melyik iskoláról volt a szó.

„Locs, locses, locsesces, locsesces!”

Szinte rosszul esett észrevenni, hogy szűnik az eső s hogy a kapu alá menekültek száma fogy.

Már-már egyedül hallgattam a megszeliidült és ő locsogását; egyedül. De mert nem jó az embernek egyedül lenni, délczeleg pálczikámmal délczeleg indultam meg én is. S a csalóka napfény ezuttal megbecsülte magát.

Bucsujárni mentem a Klastrom-kapu előtti ledőlő szoborhoz. Hányan voltak ott is! Épen halottaitól támadt fel szegény, hogy ezután is — mint azt azelőtt cselekedte, — 3 krajczáróért közölje a reá nehezülő emberekkel, hogy ki mennyit nyom.

Bizony szegény bakter is okosabban cselekszik vala, ha a helyett, hogy nagy hévvel neki iramodik a szegény automatnak, azt vizsgálta volna meg rajta: mennyit nyom ő kelme a latban.

No de él bakter, áll a szobor még; megmutatja ez utóbbi, mennyit nyom az előbbi.

„Locs, locses!”

D I X I.

egyezés államférfiainak ez akkor merőben új alkotásával. Beszédje további folyamán arra utal, hogy minden szükséges áldozatot meg kell hoznunk védképességünk s ez által a béke érdekében.

Az osztrák delegatio elnökéül Czartoriszky herceget választotta.

A szászok gyűlése. A „Kronstädter Zeitung” és a „Tageblatt” mintegy 200 aláírással felhívást tesznek közzé, melyben az aláírók a f. hó 17-én Szebenben tartandó gyűlésre a szászokat összehívják. A felhívás hangsúlyozza, hogy az 1872. év június 5-én a megyesi gyűlésen alkotott nemzeti program, továbbá az 1881. évben Brassóban a szász néppárt által hozott képviselő-választási program revisióra szorultak, s hogy ezenkívül még ugy közgazdasági, valamint társadalmi és kulturális tekintetekben is bizonyos intézkedések megtétele vált szükségessé. A felhívásra s illetőleg annak rövid programjára jelenleg nem teszünk semmi észrevételt; azonban ugy a gyűlésről, valamint az ottan történt megállapodásokról annak idején híven meg fogunk emlékezni s ugyanakkor az ügyre vonatkozó nézeteinket is el fogjuk mondani.

Zelenka Pál püspök székfoglaló beszédje.

(Folytatás.)

Egyházunk nem betű, hanem szellem, a mely magasra törekvésében megállapodást nem ismer. Egyházunk nem befejezett köépület, melyben a kényelmes berendezésen és bennélésen kívül nincs már teendő. Szellem-épület az, mely a Sz. Lélek erejével életre keltett kövekből építetik vég nélkül, a hol tehát fejlődő, nemesedő, szellemesedő életre vall minden, végetlen uton tör és visz magaslatokra fel, szellemházába, a tökéletesség felé. Ily munkánál hűséges munkatársul teljes készséggel vállalkozom s vágyaim netovábbja, hogy az egyház szellem-munkásainak mindannyija váljék ily elhatározással és kitartással honn és idegenben szellemvezetőnek. Vallom és hirdetem tehát: ... növekednünk kell kegyelemben, a mi Urunk megtartónk ismeretében (1. Thess. 4. l.) ... tovább-tovább épülvén ő benne és erősítettven a hit által. —

Egyházunk, mint azt már elnevezése is mutatja, egy, még pedig elváhatatlanul egy egyház. Egy evangélium, egy szellem, egy törvény, egységes kormányzás, egységes rend a lelke annak. A benne lévő minden tehát csak rész, csak tag, szervi összeköttetésben az egészszel, fokozatos alárendeltségben a központtal. Egyházunk ily egy voltának vagyok én alkotmányos felfogással hiva. Centralizáló ezen törekvés szerintem nem rontja, nem ronthatja meg az egyéni és testületbeli jogok megóvását szabad mozgathatásra, életerejükhez mért egészséges fejlődésre; nem tiporhatja el az egyházzsellel épületének megmontása, az élő alkotmánynak holt géppé változtatása nélkül az életadó, részeiben is tiszteletben tartott önkormányzati jogot és szabadságot. Vallom és hirdetem egyházunkat szabadság, egyenlőség, testvériség sz. egyházának, mely — mint a hivek egyeteme, — a hivek összessége által fokozatosan kormányoztatik és fenntartatik. A súlypont tehát mindkét irányban az egyes tagokban és egyházakban nyugodván, egyházunk alulról felfelé bizalmi férfiak által tartatik fenn. Ezen demokratikus ősi, az u. n. presbyteri rendszernek lévén hive, vallom és hirdetem, hogy itt nincs különbség egyházi és világi között, és ha van, ezt csupán a hűség és érdem különféle volta okozza, hogy itt sokféle az ajándék Istentől, de egy a szellem, sokféle az út, de egy a cél, sokféle a teendő, de egy a munkamező. Nagyra becsülöm én azokat, kik az u. n. egyházi életpályán hűséggel végzik teendőiket minden irányban, de még többre azokat, kik az u. n. világi elem sorozatában szólni és járni, hatni és tenni képesek, egyházban egyházért lelkesen.

Egyházunk tanító egyház, felvilágosodás, művelődés, nemesedés, tökélyesedés üdvintézménye. Jövője iskoláiban él. Három század óta egyháznevelő lelkészeket és tanítókat képző intézeteknek, az elemi iskoláztatásnak, egyházak szilárdításának háttérbe szorításával, középiskolák fentartására és szaporítására fordítá összes erejét. Ujabban már az egyháznevelő ezen intézetekre is nagyobb gond fordittatik; természetes, hogy rendezett állapot híjával még a legnagyobb erőfeszítés dacára is csekélyebb sikerrel. Drága erőnk, büszkeségünk pedig, középiskoláink, egyház és állam közti válutra kerültek, bevehetlenné váltott ezen fellegváraink, büszkén tulajdonunk, az állammal kötött szerződés által nyílt bejárás

kaptak s ezzel a lassan elpártolásnak vagy elvesztésnek komoly aggodalma mind szélesebb körben nyer jogosultságot.

Minden oly és ily egyháznevelő intézetet, még a legkisebb ponton is fontosnak, mert életerőnek vallván, törekvésem azok megtartása, berendezése, szaporítása tárgyában meleg és szívós lesz. Vallom és hirdetem, hogy egyházunk nevelt ifju s tanított nagykoru nemzedékében és általa él. Felajánlom tehát ez irányban is készséges szolgálatomat.

Egyházunk szenvedő egyház, mert fönn és lenn rendezetlenek viszonyai, mert ormain és már a völgyekben is itt-ott, tespedés köde szállotta meg a tényezők különben lelkes lelkeit.

Irott törvényekhez, olvasható paragrafusokhoz szoktatott e nép mint egyháztag, ily egyházi törvény hiányában vagy azt hiszi, hogy neki minden szabad, s megy itt hatalmaskodás, ott pártoskodás szélsőségeibe, itt politizálás, ott árulás örvényei felé, botorul; vagy pedig azt hiszi, hogy őt semmi sem kötelezi s lesz aztán egyszerűen templom- és egyházkerülővé.

Végzetes e baj, törvénynek hiánya, még sulyosabbá válik az által, hogy a mult század igényeihez mért háztartás nem tudja a mai kor igényeit kielégíteni, s nincs tényező, a ki — egyes helyek dícséretes kivételével — tudná ezen pusztító bajnak orvoslását győző erővel szorgalmazni. Jött ugyan Isten irgalmából az államsegélynek nevezett morzsalékban, a báró Baldácsy-féle alapítványban, az áldott G. A. egylet és a gyámintézet által segítség: ámde ez mind kevés, annál is inkább, mert egységes terv, magasabb célok kitűzése s következetes munkálása nélkül, toldozásra-foldozásra fordittatik e drága erő s fogy ezalatt a belerő, szaporodik az elkedvetlenedés, mind nagyobbá válik az elpártolást eszközölő elhagyatottságnak, csüggedésnek veszedelme. Mi tudjuk azt, kik a mély rétegekben hosszú évek óta végezzük a vöröskereszt egylet teendőjét: milyen ma, inséges lelkészeink és tanítóink százainak, szórványokban élő hit-sorsosaink ezreinek szánandó sorában, egyházunk állapota; — mi az oka e pusztuló egyházak szaporodásának és azon kor terjedésének, mely a szent örökséget intézményekben és élő tökében menthetlenül pusztítja. Mi tudjuk azt, kik — Istennek hála még ma is elegenden — élesb tekintettel s melegebb érdeklődéssel szemléljük közegyházunk mai állapotát: mennyi fohász, tanácskozás, határozat kell ahhoz, mielőtt valamihez hozzáfoghatunk és ha meg is tehetjük, korai szülöttet látunk magunk előtt, mert hiányzik az életet és fejlődésképességet biztosító kellő táperő. Egyetlen jogakadémiánk, fizetés dolgában theologiai tanáraink, leány-iskoláink, árvaházaink mai helyzete, — esperességeknek, kerületeknek, sőt magának az egyetemnek is, a szükségelt anyagi erő hiányában, nagyobb célok munkálhatására tehetetlen volta igazolják állapotunk veszélyeztetett, tarthatatlan voltát. Halad az idő, nagyobbodnak a kor igényei: mi sem maradhatunk el. Lépést kell tartanunk, rendezkednünk.

Jól tudjuk mi ezt, — így szól a válasz — ámde mi szegények vagyunk. Sokat hangoztatott ezen mentség az, a melyet én igazság gyanánt nem fogadhatok el. Elegenden vagyunk mi szám és anyagi erő dolgában, közegyházunk összes igényeinek teljes mérvben és külsegedelem igénybevétele nélkül történt kielégítésére. Egyre van csupán szükségünk: belátásra és hitbeli és anyagi erőnk egy akarattal összevetésére, egységes, egyházi szervezkedésre s lesz törvényünk, rendezett háztartásunk, Isten szíve szerinti új emberré egyházunk.

Teljes készséggel, sőt szívem legmelegebb vágyával társulok azon tényezőkkel, kik egyházunk ily módon történő megmentésére szívvel-lelékkel és anyagi áldozattal is vállalkoznak.

(Folytatása következik.)

NAPI HIREK.

Személyi hírek. Báró Szvetenay Antal erdélyi hadtestparancsnok f. hó 3-án városunkba érkezett, hogy az itt állomásozó ezredek fölött szemlélet tartson. A mint értesülünk, egyuttal a tömösi szorost is meg fogja vizsgálni hadászati szempontból.

Hermann Antal tanárt, lapunk munkatársát legujabban a bécsi „Anthropologiai Társaság” — e téren egyike a legkiválóbb tudományos egyesületeknek — levelező tagjává választotta.

Esküvő. Dr. Bogdán Andor kir. törvényszéki jegyző f. hó 18-án tartja esküvőjét Sikorszky Matild kisasszonynyal Nagy-Enyeden.

Nyilvános számadás és köszönet. Az iparos ifjak egyletének f. június hó 1-én tartott majálisa alkal-

mával felülfizetek: Adler Lipót ur 4 frt 20 krt; N. N., Jirkovszky Fridolin, Kőleze István urak 1—1 frtot; Grosz N. ur 80 krt, N. N. ur 50 krt; Kelemen Károlyné u. a., Kőleze Mariska k. a., özv. Vonk Miklósné u. a. 40—40 krt; Knauer Gyula, Nagy Miklós, Sikes István, Várhalmi Ferencz urak 40—40 krt; Antal Ezsaiás ur 20 krt. — Fogadják a t. felülfizetők szíves adományukért, valamint a jelenvolt díszes vendégkoszoru is a jótékony cél és együletünk érdekében tanúsított pártfogásáért hálás köszönetünket. — Brassó, 1890. június hó 3-án. A rendező-bizottság.

A székely nemzeti muzeum csarnoka javára szerkesztőségünk gyűjtőívén eddig adományoztak: Lázár és Verzár 5 frtot, Simay testvérek 2 frtot, Papp István 1 frtot, László testvérek 2 frtot, Rombauer Emil 5 frtot, Harmath Lajos 1 frtot, Mán és Izay 1 frtot, Borosnyai Dániel 1 frtot, dr. Pawelka Ernő 1 frtot, Joseffi Imre 1 frtot, Binder Jenő 2 frtot és dr. Mika Sándor 1 frtot. összesen 23 frtot. Fogadják a nemeslelkű adakozók hálás köszönetünket! További adományok gyűjtésére szívesen vállalkozunk s azokat lapunkban nyugtázni fogjuk.

Magyarok Berlinben. Azon kirándulás ügyében, melyről mai vezércikkünkben részletesebben megemlékezünk, Lindau Pál Berlinből hosszabb levelet intézett a „P. L.” szerkesztőjéhez, melyben ugyan elítéli a berlini radikális lapok nyilatkozatait, de kijelenti, hogy a Budapestről nyert felvilágosítások után helyesebbnek tartja, hogy szem előtt tartva a kirándulás magánjellegét, a tervezett ünnepélyes fogadtatás maradjon el egészen. Együttal azonban biztosítja a kirándulókat, hogy ugy magánosok és testületek, valamint a közintézetek igazgatóságai részéről a legszívélyesebb fogadtatásban fognak részesülni.

Vándorgyűlés. A magyar orvosok és természetvizsgálók 25-ik vándorgyűlésüket augusztus 16-tól 20-ig tartják Nagy-Váradon. Ezen napok alatt üléseket tartanak és két kirándulás is tervezetik, még pedig az egyik Élesd, a másik Belényes vidékére. A kirándulások több napot fognak igénybe venni s a mint a tervezetből kitűnik, igen érdekesek lesznek. Vendégeket is szívesen lát a kirándulást rendező bizottság. Jelentkezhetni a bizottság elnökénél, Sipos Orbánnál (Nagy-Várad, Szt.-János-utca 333. sz.)

Hó Brassóban. Az „Ellenzék” június 4-iki számában egy napi hirben azt újságolja olvasóinak, hogy Brassóban e hó 3-án havazott s hogy a Czenk ormai csak úgy csillognak — természetesen a hótól — mint tél közepén. Hát ebből ugyan egy szó sem igaz, s körülbelül az „Ellenzék” levelezőjének a szeme káprázott, a midőn a Czenket nézte.

Az orleansi herceg f. hó 3-án fogságából szabadon bocsáttatott és másnap Franciaországot elhagyva Brüsszelbe utazott.

T a n ü g y.

Meghívó.

A nagy-küküllőmegyei ált. tan. egylet f. évi jun. 14-én d. e. 10 órakor kezdődőleg Segesvárt az áll. leányiskola helyiségében tartja évi rendes közgyűlését, melyre a t. tagok és tanügybarátok tisztelettel meghívotnak.

T á r g y a k:

1. 9—10-ig a helybeli Emke óvoda megtekintése.
2. Elnöki megnyitó.
3. Gyakorlati tanítás a II-ik fuosztályban az „énektanból” — tarja Szieghart Elek segesvári áll. isk. tanító.
4. Gyakorlati tanítás megbírálása.
5. Mult közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása
6. Szaval Hoffmann Erzsik. a. kőhalmi áll. isk. tanítónő.
7. Titkári jelentés.
8. Pénztári jelentés, számadás és költségvetés megvizsgálása, illetve az erre kiküldött bizottság jelentése.
9. Felolvasás a „gyermek menhelyekről”, tartja: Horváth István bürkösi ev. ref. lelkész.
10. Jelentés a III-ik egyetemes tan. gyűlésről Téglás István elnök által.
11. A III-ik egyetemes tanítói gyűlés végrehajtó bizottságának jelentése a IV-ik egyetemes tanító-gyűlésen leendő részvétel tárgyában.
12. A „megyei földrajz” ismertetése Konecz József nagy-selyki áll. el. isk. tanító által.

13. Felolvasás az „Eötvös alapról”; tartja Jenne Ede medgyesi áll. el. isk. igazgató-tanító.

14. Elnöki bejelentések.

15. Indítványok.

16. Általános tisztujtás.

Gyűlés után közebed a „Gratze” kertben, egy teríték ára 80 kr; közebed után ugyanott táncmulatság.

Segesvárt, 1890. május 30-án.

Téglás István,
elnök.

Gábos Dénes,
titkár.

Irodalom.

Ipar- és kereskedelmi oktatásunk fejlesztése és szakszerűbb szervezésével foglalkozik egy hozzánk beküldött kis füzet, melyben Argus név alatt 10 évi tanulmányai alapján mondja el reformterveit egy szakember.

Nem oszthatjuk ugyan mindenben véleményét, de a szakoktatás terén fenforgó nehézségekkel szemben több irányban jelölve meg a szükségszerű átalakulás és újjászervezés módjait, rövid megjegyzéseink kíséretében adjuk ezek közül az alábbiakat.

Ismertetését az alsó-foku ipariskolákon kezdi s igen meggyőzően, ámbár egy kevés túlzással is, tárja fel az ezen intézetekben divatos estéli tanításnak misériáit, s az esti oktatás sötét képére mutatta, azaz szemben a vasárnapi munkaszünet keresztülvitelében az iparos tanoncok oktatásának egészen vasárnapra tételében véli a helyzet javítását. Ajánlja egyszersmind, hogy az ily foku intézetek osztályai részére előírt heti 7 tanítási óra hatra szállíttassék s ezen tanórák vasárnap d. e. 8—11-ig s d. u. 1—4 óráig tartassanak meg. Ezen felül a szabadkézi rajzolás az önként jelentkezőknek, vagy oly iparágat üzőkre nézve, kiknek fontos a rajzolás, szintén vasárnap d. e. 11—12-ig, vagy d. u. 4—5-ig taníttassék.

A tanításnak ilyen beosztása azonban — nézetünk szerint — ellenkezik a vasárnapi munkaszünet céljával, a mire pedig nemcsak a hét hat napján dolgozó tanulóknak, de a tanítónak is szüksége van. Részünkről ugy az estéli, mint az egészen vasárnapi tanítást nem tartjuk helyesnek, hanem törvénybe iktatandónak véljük az 1884. évi ipartörvény indoklásában kifejezett azon elvet, hogy a tanítás a helyi viszonyok szerint a hét köznapjain nappali időre tétessék át.

A tanítási időnek vasárnapra tételét az alsófoku kereskedelmi iskolákra nézve is ugyanazon okokból ajánlja Argus; a mit azonban itt is épen oly kevés látunk helyénvalónak, mint amott.

A tanítási idővel kapcsolatban ajánlja egyszersmind ezen két intézetnek a helyi körülményekhez képest eszközölhető bifurkációját. Nevezetesen osztásának a kereskedő-tanoncok közé azon iparos tanulókat, kik iparuk minőségénél fogva a rajzolás alul felmenthetők, s a rajz helyett tanuljanak könyvitelt.

Ezek után a közép- és felső-foku szakoktatással foglalkozik s e tekintetben ajánlja, hogy a polgári iskolával kapcsolatos közép kereskedelmi iskolák, helyesebben a polgári kereskedelmi iskolák a kereskedelmi akadémiák előkészítői legyenek. De ez esetben a kereskedelmi akadémiák valóban akadémiai színvonalra emeltessenek, melyekbe csakis a polgári kereskedelmi iskolában érettségit tett növendékek volnának fölvehetők.

A keresk. akadémiák száma azonban egyelőre ötben volna megállapítandó, melyekbe fölveendőknak a vasuti, távirdai, és postai szolgálatra tartozó összes ismeretek mellett azon nyelvek is, melyek hazánk egyes vidékein tulnyomólag használatnak.

Az így szervezett akadémiák egyfelől a közlekedési szolgálat, másfelől különféle pénzügyi intézetek, gyárak stb. részére képeznének tisztviselőket.

A kereskedelmi szakoktatás fejlesztésének szükségét készséggel ismerjük el. Tudjuk azt, hogy közgazdasági viszonyainkkal oly szoros kapcsolatban álló ezen szakoktatási ágra is elérkezett az idő, hogy legyen annak felsőbb tanintézete. Az Argus által javaslatba hozott ilyen intézetet azonban egyelőre soknak s az azok részére contemptiált célt kissé komplikálnak tartjuk, valamint nem oszthatjuk azon nézetét, hogy a középfoku intézetek niveauja alább szállíttassék.

A szakoktatásnak a gyakorlati élet kívánalmához kell alkalmazkodnia. S épen erre való tekintetből aligha vezetne célhoz az olyan felsőbb foku

oktatás, mely ugyanazon tanfolyamon közlekedési, pénzügyi, gyári stb. tisztviselőt akarna képezni. Különben is a közlekedés szolgálatában álló vasuti tisztviselők számára ott van a budapesti vasuti tisztképző tanfolyam, s mint ezen tanfolyamnak megvan a sajátos célja, ugy a kereskedelmi felsőbb tanintézetnek csak azon esetben lehet több irányt követnie, ha azoknak megfelelő szakcsoportokkal rendeztetnék be.

A középfoku iparoktatással foglalkozva, itt a polgári iskolákkal kapcsolatos tanfolyamok helyett polgári ipariskoláknak nagyobb számmal leendő szervezését, még pedig nemcsak egy-két iparágra, hanem lehetőleg a vidéki iparüzés viszonyaihoz mérten minél több iparág felvétele mellett ajánlja. Itt is a polgári ipar- és kereskedelmi iskola bifurkációját ajánlja.

Ezek után a polgári leányiskoláknak két éves ipar- és kereskedelmi tanfolyammal való kibővítését ajánlja.

Végül a szakszerű felügyelettel foglalkozik s ajánlja, hogy az összes kereskedelmi- és ipari szakiskolák öt szakiskolai főigazgatóra bizassanak.

Közigazdaság.

Kocsiszállítás a m. kir. honvédség részére. A m. kir. honvédelmi miniszterium a m. kir. honvédség részére szükséges 70 darab füdeleskocsi, 274 drb társzekér és 157 drb pótkerék szállítását nyilvános ajánlati uton szándékozik biztosítani.

Az ajánlatok folyó évi június 16-ig benyújtandók.

A szerkezeti rajzok, minta-járművek és szerződési feltételek a honvéd fegyverzeti bizottságnál Budapestben (honvéd-gyalog laktanya, kőbányai-ut) megtekinthetők.

Az erre vonatkozó hirdetmény a brassói kereskedelmi és iparkamara hivatali helyiségében betekinthető.

Hetivásár. A tegnapi hetivásár ismét jónak volt mondható.

A gabonapiacson az árak következőkép alakultak: Buza 5.95—6.00 frt, rozs 4 frt, zab 2.50 frt, árpa 3.85 frt, kukorica 3.80 frt, lenese 6.50 frt, paszuly 3.50 frt, asszuszilva 7.— frt, borsó 6.— forint.

A baromfi-vásár árai a következők voltak: Csirke drb.-ként 40 kr, liba darabja 1.20 frt, récze darabként 65 kr, pulyka darabja — frt, malacz 3 frt. Tojás 13 drb. 20 kr.

A husarak a lefolyt héten következőkép alakultak: Sertéshus 44 kr, marhahus 40 kr, borjúhús 32—44 kr, zsir 64 kr, faggyu 23 kr, olvasztott faggyu 29 kr.

Vonatindulások. a) Budapest felé: vegyes vonat reg. 4 óra; gyorsvonat délután 2 óra 43 perczkor; személyvonat este 10 óra 32 perczkor, b) Bukarest felé: személyvonat 5 óra 30 perczkor reggel; gyorsvonat d. u. 2 óra 33 perczkor; vegyesvonat 9 ó. 48 perczkor d. e. Vonatérkezések a) Budapest felől: személyvonat reggel 5 óra 20 perczkor; gyorsvonat d. u. 2 óra 23 perczkor; vegyes vonat este 10 óra 31 perczkor; b) Bukarest felől: gyorsvonat d. u. 2 óra 13 perczkor; személyvonat 10 óra 5 perczkor este; vegyes vonat 5 óra 50 perczkor délután; Pénteken reggel 7 óra 23 perczkor különvonat érkezik Predeárlól

Brassói piaci árak.

— Az első erdélyi bank jelentése. —

Brassó, 1890. június hó 7-én.

Román papírpénz à 20 frank	9.26	vétel 9.28	eladás
„ ezüstpénz à 20 „	9.20	„ 9.26	„
Napoleon'or (aranypénz) . .	9.30	„ 9.33	„
Török lira	10.55	„ 10.60	„
Arany	5.50	„ 5.53	„
Orosz papírrubel	1.34	„ 1.35	„

Társszerkesztők:

Nagy-Küküllőmegye részéről: Horváth László (Segesvár.)
Kis-Küküllőm. részéről: Gyöngyössi István (D.-Szt.-Márton)
Felelős szerkesztő: Kis-Tétényi Walther Béla.
Laptulajdonos: Harmath Lajos.
Kiadó: Alexi könyvnyomdája.

HIRDETME NYEK.

Szám 467.—1890.

Hirdetmény.

A nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur az 1890. évi május hó 25-én kelt 24050/I számú rendeletével a Brassó-őjtozi államut 4—5 szakaszán lévő 3. sz. hidnak újra építését 1209 frt összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkát fogantatásának biztosítása céljából az 1890. évi június hó 20-ik napjának d. e. 10 órájára a brassóvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatalnak, hogy a fentebbi munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes föltételekben előírt 5%-nyi bántépénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap d. e. 9¹/₂ órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Brassó, 1890. május 31-én.

Brassó megyei m. kir. építészeti hivatal.

(177) 1—3

Bőreladás.

A Scherg Frigyes csődtömegéhez tartozó 1158 drb. 10—14 kgr. súlyu talpbőr (I. Satz und II. Satz Terzen) közadósna Ó-Brassó 512 sz.

a. bórgyárában f. évi június 19-én d. e. 9 órakor nyilvános birói árverezés után a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett el fog adatni. Venni szándékozók kívánságára a fennebbi bőrkészlet részletekben 100—300 drb.-ból álló csomónként bocsátatik árverezés alá. Venni szándékozók tartoznak a becár 10%-át készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban az árverés kezdete előtt letenni. A bőrkészlet előlegesen megsejmelhető ügyvéd **Borosnyai Dániel** tömeggondnok közbenjöttével.

Ugyanakkor 40 zsáknyi „mirabolane“ (bőrserző anyag) két ló és szekerek is el fognak árvereztetni.

(167) 2—3

Sz. 4024.—1890.

Hirdetmény.

Hogy a vandalizmusnak gáta vettessék, ezennel köz tudomásra hozatik, hogy a havasi rózsza, gyepár, nemes ruta és más ritkább havasi disznóvénnyek gyűjtése a brassói havasokon csak egy-egy kalapnyi nagyságban vagy kis bokréltákban a szárról való levágás által engedtetik meg.

Az ellene cselekvőkkel, különösen olyanokkal, kik a havasi virágot gyökerestől kitépik, a magas magy. kir. földmívelési miniszterium által 43728/4/1—1889. sz. a. jóváhagyott új erdőkár-érték- és díjgyűjék szerint mint erdei kihágókkal fog elbánatni.

Brassó, 1890. március 28-án

(175) 1—1

A városi tanács.

A Fekete-utcában lévő, 382. sz. alatti

H Á Z

a gyalogsági kaszárnnyával szemben, igen élénk forgalmu

szatócüzlettel, korcsmával s dohány- és sóárudával

együtt — igen jövedelmező — azonnal bérbe adatik vagy egészen el is adható igen kedvező feltételek mellett.

Bővebb felvilágosítás nyerhető a távirdahivatalban

Schmidts Mihály urnál.

Szám 745.—1890.

Hirdetmény.

A méhkeretekben a román görög-keleti templomtól az ugynevezett „Fleischhauerweide“-ig a „Kälberweide“ és „Rogvaze“ közti utnak helyreállítása, valamint a nevezett templomtól a „Fillenweide“-n keresztül a földvári államut felé vezetendő törvényhatósági utra szükségeltető kőanyag- és kavicsmennyiségnek szállítása írásbeli ajánlat-tárgyalási uton fog kiadatni és biztosítottatni.

A költségelőirányzatszerű összeg teszen az első utnak teljes helyreállításáért 6204 frtot — míg a második ut számára 1468 köbméter terméskő, 160 halom 2 köbméter tartalmu apró kavics és 1592 halom 2 köbméter tartalmu folyó- vagy darabolt kavics fog szükségeltetni. A helyreállítás és szállítás kiadása kedden, folyó évi június hó 10 én d. e. 11 órakor a városi gazdasági hivatalnál történik és tartoznak a vállalkozni szándékozók lepecsételt, bélyeggel ellátott és a követelt megtérítési főösszegetől számítandó 5%-nyi bántépénzzel terhelt írásbeli ajánlataikat a fent jelölt óráig ugyanott átnyújtani. Az átnyújtott ajánlatok ugyanazon napon déli 12 órakor a nevezett hivatalnál fognak felbontatni.

A közelebbi ajánlati föltételek, elő-mérték és költség-előirányzat az ajánlat-tárgyalás napjáig a rendes hivatalos órákban a városi gazdasági hivatalnál betekinthetők.

Brassó, 1890. május 31-én.

(176) 1—1

A városi tanács.

R É P Á T I

gyógy-savanyuviz

a monarchia legszénsavdusabb és legtisztább évrényes savanyu-vizeinek egyike.

Mint gyógyszer kitűnő sikerrel használtatik: a légzőszervek betegségeinél, vese- és gyomorbajokban, a húgyszervek bántalmainál stb. Ezen betegségek ellen a „répáti“ savanyuviz határozottan a legkellemesebb, leghatásosabb s egyszersmind a legolcsóbb gyógyító szer.

Borral vegyítve pompás üdítő ital; savanykásabb borokhoz használva, páratlan!

Mindég friss töltésben és valódi minőségben kapható saját raktáromban: Brassó, széles-utca, valamint a fűszerkereskedésekben, vendéglőkben és szállodákban.

Tisztelettel

(173) 1—12

a „répáti“ gyógy-forrás kezelésége
György József.

Bámulator olcsó leszállított árak.

SABADEANU J.

czipő- és kalapáru-raktára

Brassóban, Nagy-utca 485. sz. a.

kedvező bevásárlások által indítatva, árait 20%-ról részint 30%-ig is leszállította, azonban bámulator olcsó árak mellett ezentul is, mint eddig, csak szilárd, kézzel dolgozott, szolid és divatos árut szolgáltat (géppel dolgozott munkát nem tart).

Férfi lábbelik:

Legjobb vikszos- vagy patentbőrből	frt. 3.20 kr.-tól fel.
Legjobb vikszos kettős talp, srof és szeggel > 3.50 > >	
Legjobb vikszos vagy patentbőrből varrott > 3.50 > >	
Legjobb vikszos vagy patent kettőstalp > 4.— > >	
Legjobb francia borju vikszosbőrből	> 4.50 > >
Legjobb francia borju vikszos kettőstalp > 5.— > >	
Legjobb francia zergebőrű	> 4.50 > >
Legjobb patentbőrű hegyi czipő Bergsteiger	> 4.50 > >
Legjobb kivágott Regatta czipő zerge és patentbőrből	> 4.— > >
Kurta csizma orosz bagariából	> 7.50 > >
Hosszu vadászcsizma orosz bogriából	> 10.50 > >
Uri pongyola czipő bőr- vagy szövettől	> 1.— > >
Betéttel felső kettőstalpért 50 kr. több számítatik.	

Női lábbelik:

Legjobb zerge- vagy patent bőrű	frt. 3.— kr.-tól fel.
Legjobb Zerge vagy patent Ötvös v. Bismark > 3.20 > >	
Legjobb zerge vagy patent betételes	> 3.50 > >
Legjobb zerge betéttel körül fényezett bőrről > 4.— > >	
Legjobb zerge kesztyűbőrű topán	> 4.50 > >
Legjobb lasztin topán	> 3.— > >
Legjobb Lasztin kivágott Regatta czipő	> 2.— > >
Legjobb zerge vagy patentbőrű Regatta czipő > 2.60 > >	
Kicsi gyerekczipő	> .50 > >
Gyerek topán vagy czipő > 1.— > >	
Leányka > > > 2.20 > >	
Házi pongyola női czipők > 1.— > >	
Tornaczipő	> 1.— > >
Sárczipők Gummilaszticumból is vannak mindenféle fajból leszállított árakon.	

⇒ Minden itt fel nem sorolt különlegességek lábbelikben leszállított árakon kaphatók.

⇒ Megrendelések mérték után és javítások is elfogadtatnak. Ezeket azonban Olteanu G., volt szabászom saját számlájára teljesíti, mint derék szakember, jól és olcsón, minthogy egy év óta az üzlet ezen részét, t. i. a mérték utáni munkát és javításokat saját számlájára vette át és vezeti.

⇒ Kaphatók olcsó férfi- és gyermekkalapok, valamint sapkák is. Férfi nemezkalapok 1 frt 20 krtól, gyermekkalapok, 75 krtól, férfi munkás- és utazó-kalapok 50 krtól feljebb.

Ezen olcsó árak csak azonnali fizetésnél értetődnek.

⇒ Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek és nem találó áru kicseréltetik vagy bérmentesen vissza is vétetik. 14—20 (103)

Bámulator olcsó leszállított árak.

Newyorki Germania

életbiztosító társaság

alapított 1860-ik évben.

Biztosítási állag 1889 év végén mk. 226,319.585

Tiszta vagyon 63,010.357

Európában elhelyezett tőkék 5,854.622

Kiváló előnyös díjtáblázatok és biztosítási módok. (170) 1—12

Magyarországi vezérképviselőség
Budapest, VI., Gyárutca 13.

Eladó ház

A Színház-utcában 312. sz. a. fekvő telekrész (ev. ref. imaház) szabadkézből örök áron eladó, s ugyanott több nagy raktár Szent-Mihály-naptól kezdve kiadó.

(162) 3—3